

Voorstel algemeen bestuur

Onderwerp	Vechtstromen van de Toekomst: Keuzes in aanloop naar programmabegroting 2027-2031
Zaaknummer	0000133166
Portefeuillehouder	G. Wolters
Vertrouwelijkheid	Openbaar

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

Ter uitwerking van beslispunt 3b, van het AB-voorstel Startnotitie Proces Vechtstromen van de Toekomst d.d. 17 september 2025, de volgende elementen uit de op 8 april door het AB geformuleerde kijkrichtingen te verwerken in de programmabegroting 2027-2031:

1. Aanpassen van de volgende uitgangspunten met betrekking tot de parameters bij het opstellen van de begrotingen:
 - a. Het verlagen van de opslag op het rentepercentage van jaarlijks 0,5% naar eenmalig 0,25% voor het eerstvolgende begrotingsjaar.
 - b. Het verlagen van de parameter personeel met jaarlijks 1%, te weten de verhoging voor het opvangen van ontwikkeling in periodieken.
2. Het structureel verhogen van de raming van de dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank van € 5 miljoen per jaar naar € 6,4 miljoen per jaar en deze te benutten voor extra tariefsmatiging en daarbij de systematiek van terughoudende inzet te behouden.
3. Een budget bestemd voor het opvangen van overheadkosten ad € 720.000 structureel vrij te laten vallen.
4. Vanuit centrale personeelsbudgetten € 340.000 structureel vrij te laten vallen.
5. Vanuit het budget van € 1,7 miljoen t.b.v. de gedragscode beheer en onderhoud een budget van € 700.000 vrij te laten vallen.
6. € 15 miljoen aan investeringsmiddelen beschikbaar te stellen tot en met 2031 voor de voorbereiding en uitvoering van aanvullende maatregelen m.b.t. het Stroomgebiedbeheerplan 4.
7. € 15 miljoen aan investeringsmiddelen beschikbaar te stellen tot en met 2031 voor maatregelen gericht op een klimaatadaptief watersysteem.

II. Kernboodschap

Het waterschap staat nu en in de toekomst voor grote opgaven. Invulling geven aan deze grote opgaven gaat met kosten gepaard. Bij het opstellen van de meerjarenverkenning 2026-2035 is het beeld naar voren gekomen dat, als alle opgaven worden ingevuld zoals we dat altijd deden, de gemiddelde lastendruk de komende 10 jaar jaarlijks gemiddeld met 10% stijgt. Daarom heeft het algemeen bestuur besloten om te starten met 'Vechtstromen van de Toekomst'. De startnotitie voor dit proces is op 17 september 2025 vastgesteld. Het doel van dit proces is een overdrachtsdocument op te stellen voor het nieuw gekozen algemeen bestuur bij de verkiezingen in maart 2027. Dit overdrachtsdocument bevat kijkrichtingen voor de toekomst van Vechtstromen. De kijkrichtingen geven een beeld bij hoe het waterschap zijn wettelijke taken in de toekomst kan uitoefenen.

Daarnaast is bij de vaststelling van de startnotitie besloten dat tussentijds, in aanloop naar de programmabegroting 2027-2031, een moment beschikbaar is om bruikbare elementen uit kijkrichtingen te verwerken. Dit gaat om keuzes die hoe dan ook gemaakt moeten worden en als 'no-regret' zijn te

categoriseren. Oftewel; de keuze die nu wordt gemaakt, past altijd binnen de richting die uiteindelijk gevolgd zal worden.

Op 8 april 2026 zijn door het AB 12 kijkrichtingen geformuleerd. Deze kijkrichtingen schetsen een beeld van het 'Vechtstromen van de toekomst'. Uit deze beelden kan worden opgemaakt dat het verantwoord omgaan met maatschappelijke middelen en de wens niet meer belasting op te halen dan voor de uitvoering van onze taken noodzakelijk, voorkomt in nagenoeg alle kijkrichtingen en toelichtingen bij de verschillende kijkrichtingen. Om hier invulling aan te geven is een analyse gemaakt van diverse begrotingsuitgangspunten en budgetten o.a. op basis van de uitkomsten van de jaarrekening 2025. Op basis van deze analyse worden voorstellen gedaan om minder conservatief te begroten door begrotingsuitgangspunten aan te passen en structureel niet bestede budgetten in te leveren.

Daarnaast blijkt uit de kijkrichtingen dat het werken aan de KRW-opgave na 2028 en de zorg voor een klimaat robuuster watersysteem breed is vertegenwoordigd. De mate waarin en de wijze waarop verschillen echter. Daarom wordt nu als eerste stap voorgesteld 2 x € 15 miljoen aan investeringsmiddelen beschikbaar te stellen tot en met 2031.

Door € 15 miljoen investeringsmiddelen beschikbaar te stellen voor de KRW-opgave na 2028 worden middelen gereserveerd voor het daadwerkelijk uit kunnen voeren van de maatregelen die genoemd worden in het Stroomgebiedbeheerplan 4 zoals benoemd in de AB-brief hoofdkoers KRW SGBP4 van 17 februari 2026. Voor het klimaat robuuster maken van ons watersysteem wordt nu € 15 miljoen aan investeringsmiddelen gevraagd. Deze middelen zijn bedoeld als cofinanciering voor subsidiemiddelen die beschikbaar komen uit het Deltaprogramma voor de derde fase van Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON). Voor beide ontwikkelingen geldt dat de planning van derden vraagt dat het waterschap nu alvast stappen moet zetten.

Gezamenlijk zorgen deze voorstellen, inclusief de uitbreiding van de investeringen, voor een structurele besparing oplopend naar € 10 miljoen in 2031 (en ook na 2031 nemen de besparingen jaarlijks toe). Dit staat gelijk aan een daling van de gemiddelde lastendruk van circa 5% in 2031 (waarbij ook na 2031 de gemiddelde lastendruk circa 1% per jaar zal dalen door verder oplopende besparingen) en een stijging van de netto-schuldquote met maximaal 12%. Daarmee zijn, naar aanleiding van het traject Vechtstromen van de Toekomst, de eerste verdiepende stappen gezet waar besluitvorming op wordt gevraagd. Tegelijkertijd zijn hiermee nog niet de oplossingen gegeven voor de vraagstukken waarvoor het traject is opgestart. Daarmee blijft de noodzaak van Vechtstromen van de Toekomst zondermeer bestaan.

III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

Dit voorstel is een eerste vertaalslag als gemeenschappelijke basis vanuit de door het AB opgestelde kijkrichtingen naar de programmabegroting 2027-2031. Het zorgt er enerzijds voor dat stappen die onvermijdelijk zijn om te zetten, alvast gezet kunnen worden (SGBP4 & klimaatmaatregelen). Anderzijds zorgt het voor een eerste stap om financiële kaders te wijzigen.

Indicator voor beleidsmonitoring

Niet van toepassing

IV. Toelichting op het voorstel/ kader

Conform de gemaakte afspraken bij de vaststelling van de startnotitie 'Vechtstromen van de Toekomst' worden deze voorstellen nu voorgelegd als onderwerpen om mee te nemen bij het opstellen van de programmabegroting 2027-2031. Dit voorstel staat los van de Kaderbrief 2027-2031. In de kaderbrief ligt de focus op autonome ontwikkelingen met financiële gevolgen, voortvloeiend uit wet- en regelgeving en

uit bestaand beleid. Besluitvorming op dit voorstel is daarom aanvullend op de ontwikkelingen zoals opgenomen in de Kaderbrief 2027-2031 en komt vervolgens samen in de programmabegroting 2027-2031.

Voorliggende voorstellen komen voort uit het traject Vechtstromen van de Toekomst, in combinatie met de analyse van de jaarrekening 2025. Een deel van het jaarrekeningresultaat 2025 bestond bijvoorbeeld uit de budgetten m.b.t. de gedragscode beheer en onderhoud. Hiervoor wordt nu een eerste voorstel gedaan om budgetten af te ramen. Hetzelfde geldt voor ontwikkelingen binnen personele kosten, waarvoor nu voorstellen worden gedaan om middelen terug te geven. We zien ook (positieve) resultaten ontstaan bij verbonden partijen met effecten op onze jaarrekening. Op dit moment stellen we echter voor om vast te houden aan de ramingen die de verbonden partijen aanrijken. Dit vanuit de overtuiging dat zij het meest inhoudelijke kennis van de eigen bedrijfsvoering hebben. Ook voor ramingen m.b.t. bijvoorbeeld de belastingopbrengsten houden we vast aan de ontwikkelingen zoals we die van de deskundigen op dat gebied ontvangen. Aanvullend wordt nog een meerjarige analyse uitgevoerd. Daarbij wordt gekeken naar voordelen die in enig jaar als incidenteel zijn beschouwd, maar als ze zich meerjarig voordoen mogelijk toch een structureel karakter hebben. Dit is echter een proces dat meer tijd in beslag neemt. Indien mogelijk wordt hierop teruggekomen bij de programmabegroting 2027-2031. Maar dit proces kan ook langer in beslag nemen, waardoor hier op een daarna volgend P&C-moment wordt ingegaan. Op basis van deze uitwerking krijgen alle elementen vanuit de jaarrekening een plek in de reeds uitgevoerd, of nog uit te voeren, analyses.

V. Alternatief voorstel

Niet van toepassing.

VI. Argumenten

1.1 De gehanteerde jaarlijkse stijging van de renteparameter ad 0,5% is relatief hoog en leidt tot hoge buffers in de meerjarenraming.

De ontwikkeling van de rente voor af te sluiten langlopende geldleningen is niet eenvoudig te voorspellen. Het is afhankelijk van veel externe factoren. Ontwikkelingen in de mondiale situatie kan verschillende, soms onverwachte, effecten hebben op de ontwikkeling van rente op geldleningen. Om (financieel) voorbereid te zijn op stijgende rentes is daarom het huidige uitgangspunt de renteparameter voor nieuwe geldleningen jaarlijks met 0,5% te verhogen, ten opzichte van de rentestand op het moment van opstellen van de begroting. Dit leidt tot hoge buffers in de begroting. Zie ook het financiële effect van de voorgestelde verlaging in de paragraaf *VIII Financiën*. De stijging in de rentelasten legt, zeker met de grote investeringsopgaven die voor het waterschap liggen, een aanvullende druk op de gemiddelde lastendrukontwikkeling. Het voorstel is om bij het opmaken van de begroting de actuele rentestand eenmalig te verhogen met 0,25%, als risicobuffer. Vervolgens wordt dat percentage constant gehouden. De rente wordt jaarlijks bijgesteld in de meerjarenraming op basis van actuele inzichten.

Hoewel de rente niet altijd stabiel is, zijn met dit voorzichtigheidsprincipe nog steeds middelen beschikbaar om rentestijgingen geheel of gedeeltelijk op te kunnen vangen.

Overigens hanteert Vechtstromen, in vergelijking met andere waterschappen, duidelijk een afwijkende koers voor wat betreft de prognoses qua rentestanden. Uit een landelijke uitvraag (van de Unie van Waterschappen) blijkt dat de meeste waterschappen in hun meerjarenraming de renteontwikkeling nagenoeg stabiel houdt. Vechtstromen houdt, met een jaarlijkse stijging van 0,5%, in de huidige begroting rekening met een rentepercentage oplopend tot 6,1% in 2030 voor nieuwe leningen. Met dat percentage stijgt Vechtstromen duidelijk uit boven de begrote renteontwikkeling bij andere waterschappen. Het eerstvolgende waterschap na Vechtstromen houdt rekening met een rentepercentage van 4,46% in 2030. Gemiddeld houden de waterschappen rekening met een rentepercentage van 3,14% in 2030.

1.2 De gehanteerde parameter voor de ontwikkeling van periodieken van personeel is – op dit moment – niet langer nodig in de begroting.

In de CAO voor waterschappen zijn salarisschalen opgenomen met bandbreedtes. Gedurende de periode dat medewerkers in dienst zijn, groeit een medewerker in deze schaal (los van reguliere CAO-verhogingen). In de personeelsbegroting wordt rekening gehouden met deze ontwikkeling in salaris door, bovenop de parameter voor de personeelsbegroting (de ‘loonvoet sector overheid’ zoals gepubliceerd door het CPB), 1% extra te rekenen.

In de afgelopen periode, waaronder in het traject ‘Vechtstromen van de Toekomst’, zijn cijfers gepresenteerd waaruit blijkt dat de komende 10 jaar zo’n 30% van het personeel de organisatie verlaat vanwege natuurlijk verloop (pensionering). Deze medewerkers worden vervangen door nieuwe medewerkers die over het algemeen niet direct in het maximum van deze schaal zitten. Het effect hiervan is dat de gemiddelde hoogte waarin medewerkers zijn ingeschaald, lager is in 2026 ten opzichte van 2025. Dit betekent dat de verhoging van 1% van de parameter niet langer nodig is om stijgende kosten voor salarisgroei, los van de CAO-ontwikkeling, op te vangen.

2.1 In de afgelopen jaren is de dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank jaarlijks hoger geweest dan de huidige begroting van € 5 miljoen.

Sinds het jaar 2023 (op basis van besluitvorming in de meerjarenverkenning 2023-2032) is de raming van de dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) verhoogd van € 3,6 miljoen naar € 5,0 miljoen per jaar. Dit bedrag wordt ingezet voor het dempen van de lastendruk. In de afgelopen jaren is de dividenduitkering als volgt geweest:

Jaar	Begroot	Realisatie	Vershil
2023	€ 5.000	€ 7.684	€ 2.684
2024	€ 5.000	€ 7.684	€ 2.684
2025	€ 5.000	€ 6.403	€ 1.403
2026	€ 5.000	€ 6.800	€ 1.800
Gemiddelde	€ 5.000	€ 7.140	€ 2.143

Op basis van bovenstaande inzicht wordt voorgesteld de geraamde uitkering structureel met € 1,4 miljoen te verhogen naar € 6,4 miljoen per jaar. Aansluitend op de laagste uitkering van de afgelopen jaren. De verhoging wordt vervolgens ingezet ter demping van de gemiddelde lastendrukontwikkeling. De bestaande

werkwijze van ‘terughoudende inzet’ blijft daarbij gehandhaafd. Als in enig jaar geen dividenduitkering plaatsvindt, dan vindt een geleidelijke afbouw van de inzet van dividend in de begroting plaats. Het nadeel wordt daarmee over de hele begrotingsperiode verspreidt, zodat niet in één keer een tekort van € 6,4 miljoen ontstaat.

2.2 Om terughoudende inzet mogelijk te maken zijn incidenteel middelen nodig

Voor de inzet van dividend geldt dat we een ‘terughoudende’ inzet toepassen. Dit wordt bereikt door middelen te sparen in de bestemmingsreserve voor dividend en vervolgens geleidelijk te onttrekken. Zie hiervoor ook de paragraaf VIII Financiën. Om de verhoogde raming aan dividenduitkering (en daarmee demping van de tarieven) zo snel mogelijk te realiseren, zijn incidentele middelen nodig. In de dividendreserve NWB is, na de eerste begrotingswijziging 2026, nog € 3,2 miljoen aan vrij besteedbare middelen beschikbaar. Met behulp van deze incidentele middelen kan direct vanaf 2027 € 6 miljoen jaarlijks beschikbaar zijn om de gemiddelde lastendruk te dempen, waarna vervolgens in 2 stappen wordt toegegroeid naar € 6,4 miljoen.

3.1 In de begroting is een budget beschikbaar gesteld voor het opvangen van overheadkosten. Ten tijde van de schaalsprong is hiervoor, als onderdeel van het formatiebudget, een budget beschikbaar gesteld. Dit budget is niet nodig. Er resteert nog € 720.000.

Ten tijde van de 'schaalsprong' (zie o.a. MJV 2023-2031 en PB 2023-2026), zijn diverse middelen gevraagd en beschikbaar gesteld. Onderdeel van de gevraagde formatiebudgetten was benodigd budget voor het opvangen van overheadkosten. Een deel van deze budgetten is in de afgelopen jaren ingezet. Echter, met de inzichten van nu blijkt dat niet alle middelen structureel nodig zijn voor dit doel. Een deel van de extra kosten is namelijk in voldoende mate opgevangen door reguliere indexeringen van de begroting. Daarom wordt voorgesteld dit budget structureel vrij te laten vallen.

4.1 Door een dubbeling met betrekking tot het budget voor 'verjonging' in de begroting kan een deel van het dit budget vrijvallen.

Bij de vaststelling van de MJV 2025-2034 is budget beschikbaar gesteld voor het toevoegen van jonge talenten aan de organisatie (verjonging). De verjonging van de organisatie is succesvol (zie ook argument 1.2, verlaging van de personeelsparameter). Bij het aanvragen van het budget is gekozen voor een ingroeipad. Inmiddels blijkt, naast dit ingroeipad, een dubbeling te ontstaan in de begroting waardoor dit budget niet meer volledig nodig is en een deel vrijvalt.

4.2 We ontvangen hogere vergoedingen dan begroot i.v.m. ziekteverzuim

Als medewerkers ziek zijn, ontvangt Vechtstromen een gedeeltelijke vergoeding voor deze loonkosten vanuit het UWV. De hoogte van deze vergoeding is in de begroting voorzichtig ingeschat. De daadwerkelijke vergoedingen zijn namelijk veelal hoger, wat leidt tot voordelen in de begroting. Nu wordt voorgesteld om een groter bedrag op te nemen als te ontvangen vergoedingen, afgestemd op de realisatie van de afgelopen jaren.

5.1 Op basis van diverse ontwikkelingen blijkt voorlopig dat niet alle aangevraagde middelen nodig zijn om extra kosten voor de gedragscode beheer en onderhoud te dekken. Het blijft echter een onzekere inschatting.

In de programmabegroting 2026-2030 is € 1,7 miljoen opgenomen voor de uitvoering van de nieuwe gedragscode bestendig beheer & onderhoud. Er zijn twee belangrijke onzekerheden: effecten uit nieuwe aanbestedingen en effecten door aangepast maaibeheer (eens per twee jaar wordt één zijde gemaaid). In 2026 zijn 10 (van de 30) contracten opnieuw aanbesteed. Deze eerste aanbestedingen laten geen hogere kosten zien. Bij nog niet opnieuw aanbestede bestekken kunnen wel extra kosten ontstaan. Er kunnen namelijk beperkingen ontstaan zoals ontoegankelijke begroeiing, houtige gewassen, extra taludschades en verminderde zichtbaarheid. Dit kan tot hogere kosten leiden door extra maaierwerk, meer handmatig werk en extra herstelwerkzaamheden. Daarnaast leidt hogere begroeiing ook tot extra benodigde tijd voor andere werkzaamheden die het waterschap uitvoert (hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan regulier beheer, muskus- en beverrattenbestrijding). Hierdoor is nu geen betrouwbare inschatting van de totale meerkosten mogelijk.

Op basis van de eerste resultaten lijkt € 1,7 miljoen te ruim en wordt voorgesteld om voorlopig € 0,7 miljoen vrij te laten vallen. Deze inschatting is echter, gezien bovenstaande, niet volledig inhoudelijk te onderbouwen. Begin 2027 is meer informatie beschikbaar, omdat dan de financiële afwikkeling van het gehele maaiseizoen is afgerond.

6.1 Door op dit moment investeringsmiddelen beschikbaar te stellen, kan tijdig invulling worden gegeven aan aanvullende maatregelen die zijn opgenomen in het vierde stroomgebiedbeheerplan. Daarmee wordt een eerste stap gezet om invulling te geven aan de verplichtingen met betrekking tot KRW.

We werken tot en met eind 2027 aan de uitvoering van de maatregelen uit het derde Stroomgebiedbeheerplan (SGBP3) om te voldoen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). De verwachting is dat we daardoor grote stappen zetten om de doelen van de KRW te realiseren. De KRW vereist om opnieuw te beoordelen welke maatregelen mogelijk zijn om de goede chemische en ecologische toestand te bereiken. Vooral in de stromende wateren zijn de doelen voor de kwaliteitselementen biologie nog niet behaald. Er blijft een zogenoemd doelgat bestaan.

In het vierde Stroomgebiedbeheerplan (SGBP4) zijn aanvullende maatregelen voorzien. Het betreft voornamelijk kleinschalige, gebiedsgerichte ingrepen zoals het aanpassen of aanleggen van vispassages, het natuurvriendelijk inrichten van aanvullende oevers en het verbeteren van de ecologische omstandigheden door beschaduwung van watergangen via aanplant. Deze maatregelen zijn wezenlijk om verdere stappen te zetten richting het behalen van de wettelijke KRW-doelen.

Door nu middelen te reserveren kan aansluitend op de afronding van SGBP3 zonder vertraging worden gestart met de voorbereiding en uitvoering van maatregelen uit SGBP4. Deze tijdige voorbereiding is noodzakelijk omdat veel maatregelen meerdere jaren vergen voor planvorming, vergunningverlening en uitvoering. Voorliggende aanvraag van € 15 miljoen aan investeringsmiddelen is op dit moment moeilijk concreet te onderbouwen. Onder andere omdat exacte prioritering van de maatregelen, benodigde beheermaatregelen en zaken als eventuele grondaankopen nog in beeld moeten worden gebracht. E.e.a. op basis van gebiedsprocessen, zoals opgenomen in de hoofdkoers KRW1.

De verwachting is dat de uiteindelijke kosten voor de uitvoering van SGBP4 hoger zijn. Met dit voorstel kunnen de eerste stappen worden gezet. Het dagelijks bestuur acht het echter wel nodig om nu deze middelen te reserveren om te voorkomen dat de realisatie van SGBP4-maatregelen vertraagt. Dit levert namelijk risico's op voor het tijdig voldoen aan KRW-verplichtingen.

7.1 Nu beschikbaar stellen van middelen zorgt ervoor dat een omvangrijke subsidieaanvraag kan worden gedaan via het Deltafonds voor kosten die het waterschap in de toekomst anders zelfstandig moet dragen.

Door nu middelen te reserveren kunnen we waarschijnlijk aanvullende cofinanciering verwerven via het Deltafonds in het 3^e ZON programma (circa € 5 miljoen). Een aanvraag hiervoor moet eind 2026 worden ingediend. Tijdige investeringen dragen bij aan het beperken van toekomstige schade en kosten als gevolg van wateroverlast, droogte en hittestress. Ook voor deze investeringsopgave geldt dat dit een eerste bedrag is om een start te maken met de opgaven die er liggen. De daadwerkelijke kosten zullen afhankelijk zijn van de daadwerkelijke opgave in combinatie met gekozen ambitieniveaus.

Extremere neerslag, langere perioden van droogte en hogere temperaturen hebben namelijk een toenemende impact op het functioneren van het watersysteem. Om ook in de toekomst waterveiligheid, voldoende waterbeschikbaarheid en een goede waterkwaliteit te kunnen blijven waarborgen, is het noodzakelijk het watersysteem structureel klimaatadaptief in te richten. Dit vraagt om aanpassingen aan het bestaande watersysteem, bijvoorbeeld door het vergroten van bergings- en afvoercapaciteit, het beter vasthouden van water in droge perioden en het robuuster maken van het systeem tegen piekbelasting. Veel van deze aanpassingen vergen een meerjarige voorbereiding en uitvoering.

VII. Risico's en kanttekeningen

1.1 Het verlagen van parameters verhoogt het risicoprofiel van de begroting

¹ De hoofdkoers KRW is besproken tijdens de Opgavegerichte commissie d.d. 6 mei 2026.

Het verlagen van buffers die in de begroting aanwezig zijn, leidt tot grotere risico's. Als ontwikkeling van personeelskosten of rentes toch omvangrijker zijn dan de beschikbare buffers, dan leidt dit tot grotere schokken in de kosten van het waterschap. Daarmee heeft dit effect op de gemiddelde lastendruk. Als de gemiddelde inschaling van personeelsleden op enig moment toch weer gaat stijgen, kan het bijvoorbeeld nodig zijn om toch aanvullende middelen aan te vragen.

2.1 Hogere inzet van de dividenduitkering ter demping van de gemiddelde lastendrukontwikkeling, betekent dat minder incidentele middelen beschikbaar komen.

In de afgelopen jaren is de hogere dividenduitkering gebruik voor incidentele (beleids)intensiveringen. Als de middelen gereserveerd zijn voor het dempen van de gemiddelde lastendrukontwikkeling, dan kunnen ze niet gereserveerd worden voor incidentele (beleids)intensiveringen. Indien extra incidentele uitgaven nodig zijn, moet de dekking via andere incidenteel beschikbare middelen worden gedekt (reserves), of door het (eenmalig) verhogen van de belastingtarieven.

2.2 Een dividenduitkering is geen zekerheid. Bij het wegvallen van de uitkering, zal dit op een andere manier opgevangen moeten worden.

Het ontvangen van een dividenduitkering is geen zekerheid. Hoewel de NWB een bepaalde dividenduitkering nastreeft, kan het zijn dat dit in enig jaar de uitkering toch minder is dan onze raming. Dit heeft direct effect op de mogelijkheid om de gemiddelde lastendruk te dempen. Dit zal dan opgevangen worden door hogere belastinginkomsten, lagere uitgaven of inzet van overige incidentele middelen/reserves.

2.3 De dividenduitkering van NieuWater is ook hoger dan de huidige raming. Er wordt niet voorgesteld om deze raming te verhogen.

Bij de aankoop van de 2^e 50% aan aandelen is een nieuwe lening afgesloten. De dividenduitkering van Nieuwater is geraamd op € 1 miljoen per jaar. Dit wordt nu voor 50% gebruikt om de gemiddelde lastendruk ontwikkeling te dempen. De andere 50% wordt gereserveerd in de bestemmingsreserve dividend NieuWater ter compensatie van de destijds aangegane schuld. In de praktijk ontvangen we op dit moment circa € 1,5 miljoen per jaar. De extra dividenduitkering (€ 0,5 miljoen) wordt momenteel ook gebruikt ter compensatie van de aangegane schuld. Over circa 5 jaar is dan het volledige bedrag gereserveerd waarvoor destijds een lening is aangegaan.

Op dit moment is de afspraak dat het terrein van NieuWater op enig moment leeg wordt opgeleverd. Echter, de aandelen van NieuWater vertegenwoordigen een waarde op de balans van Vechtstromen. Een leeg terrein (waarbij het terrein reeds in eigendom van het waterschap is) heeft geen waarde, waardoor het nodig kan zijn om de balanswaarde te verlagen. De reserve die op dat moment is opgebouwd, kan worden ingezet ter dekking van de verlaging van de balanswaarde. E.e.a. is uiteraard sterk afhankelijk van de daadwerkelijke toekomstplannen met NieuWater.

4.1 De daadwerkelijke extra kosten voor de uitvoering van de gedragscode beheer en onderhoud worden pas begin 2027 duidelijker.

Na voorgestelde aanpassing resteert een budget voor hogere maaikosten i.v.m. de gedragscode beheer en onderhoud van € 1 miljoen. Zoals onder argumenten aangegeven is dit een onzekere post. De ontwikkeling van de kosten wordt gedurende 2026 gemonitord en bij de tweede begrotingswijziging 2026 vindt, indien nodig, een voorstel tot bijstelling plaats.

5.1 De exacte invulling en fasering van de maatregelen, inclusief inzet van middelen, wordt verder uitgewerkt bij de uitwerking van de plannen en de begrotingen vanaf 2027. Voor nu worden alleen

middelen aangevraagd voor de 'no-regret' keuzes, afgeleid vanuit de geformuleerde kijkrichtingen i.r.t. Vechtstromen van de toekomst.

Vanuit de geformuleerde kijkrichtingen is het beeld te halen de KRW-opgave na 2028 en de zorg voor een klimaat robuuster watersysteem breed is vertegenwoordigd in de kijkrichtingen. Op dit moment worden slechts de 'no-regret' maatregelen voorgelegd ter besluitvorming. Hiermee wordt verdere besluitvorming niet gefrustreerd en is de mogelijkheid beschikbaar om subsidies (in geval van klimaatmaatregelen) aan te vragen. Afhankelijk van de definitieve bestuurlijke keuzes (en/of wijzigingen in landelijke/Europese kaders) kan het zijn dat er op termijn meer middelen nodig zijn. Dit wordt meegenomen in de verdere besluitvorming.

6.1 Zie argument 5.1

VIII. Financiën

Voorliggend voorstel heeft diverse financiële effecten. In onderstaande tabel zijn de financiële effecten per beslispoint samengevat. Tot slot wordt het effect op de gemiddelde lastendruk weergegeven. In totaal leiden de voorstellen enerzijds tot structureel lagere lasten van € 12,5 miljoen en anderzijds tot structureel hogere (kapitaal)lasten van € 2,5 miljoen. Per saldo ontstaat een structureel voordeel in 2031 van € 10 miljoen met een positief effect op de gemiddelde lastendruk van circa 5%. Door de extra investeringen stijgt de schuld met maximaal € 30 miljoen. Dit staat gelijk aan een stijging van de netto-schuldquote met circa 12%.

Beslispoint	Onderwerp	2027	2028	2029	2030	2031
1a	Renteparameter	250 (V)	970 (V)	2.000 (V)	3.500 (V)	5.600 (V)
1b	Personeelsparameter	750 (V)	1.500 (V)	2.250 (V)	3.000 (V)	3.750 (V)
2	Dividend NWB*	1.000 (V)	1.000 (V)	1.200 (V)	1.400 (V)	1.400 (V)
3	Overheadbudget	720 (V)	720 (V)	720 (V)	720 (V)	720 (V)
4	Personeelsbudget	340 (V)	340 (V)	340 (V)	340 (V)	340 (V)
5	Gedragscode B&O	700 (V)	700 (V)	700 (V)	700 (V)	700 (V)
6	SGBP4**					1.245 (N)
7	Klimaat**					1.245 (N)
Totaal cumulatief effect		3.760 (V)	5.230 (V)	7.210 (V)	9.660 (V)	10.020 (V)
Effect in % lastendruk		-/- 1,9 %	-/- 2,6%	-/- 3,6%	-/- 4,8%	-/- 5%

Bedragen x € 1.000, Een voordeel wordt aangeduid met '(V)' (lagere kosten of hogere opbrengsten), een nadeel met '(N)' (extra kosten of lagere opbrengsten).

*) Voor de inzet van dividend geldt dat we een 'terughoudende' inzet toepassen. Dit wordt bereikt door middelen te sparen in de bestemmingsreserve voor dividend en vervolgens geleidelijk te onttrekken. Bijvoorbeeld: als vandaag € 5 miljoen dividend wordt ontvangen, voegen we dit toe aan de reserve. Vervolgens wordt in de komende vijfjarige begrotingsperiode elk jaar € 1 miljoen (1/5e deel) onttrokken aan de reserve. Als in enig jaar geen uitkering wordt ontvangen, is de financiële uitdaging 'slechts' € 1 miljoen gedurende vijf jaren, in plaats van in één keer € 5 miljoen in één jaar. Om deze systematiek toe te passen, is het nodig dat voldoende middelen aanwezig zijn in de reserve.

Een verhoging van de onttrekking aan de dividenduitkering van € 5 miljoen naar € 6,4 miljoen, kan alleen worden uitgevoerd als voldoende middelen aanwezig zijn. Op dit moment is nog vrij besteedbare ruimte in de dividendreserve NWB van € 3,2 miljoen. Dit bedrag wordt gebruikt zodat direct een verhoging van € 5 naar € 6 miljoen kan worden bewerkstelligd. De verhoging naar € 6,4 miljoen duurt vervolgens nog 2 jaar.

**) De extra kosten betreffen kapitaallasten van de twee onderwerpen van elk €15 miljoen, berekend met gemiddelde afschrijvingstermijnen voor programma 1 - Watersysteem. Voor de eenvoud wordt aangenomen dat de investeringen in 2030 klaar zijn en de afschrijving in 2031 start. In werkelijkheid zullen kosten eerder ontstaan door rentelasten en/of mogelijke eerdere (of juist latere) afronding van de investeringen. De verwachting is namelijk dat het meerjarige gebiedsontwikkelingen gaan worden. Bij het opstellen van de programmabegroting 2027-2031 worden de definitieve investeringsplanningen opgesteld en integraal verwerkt.

IX. Communicatie

Over dit voorstel en de uitkomsten vindt geen actieve communicatie plaats. De uitkomsten worden meegenomen in het verdere traject van 'Vechtstromen van de Toekomst' en bij het opstellen van de programmabegroting 2027-2031. Op dat moment vindt ook actieve communicatie plaats.

X. Juridische zaken

Voorliggend voorstel hoeft niet ter inzage te worden gelegd. Op basis van het Waterschapsbesluit is het namelijk geen verplicht document. Hoewel het voorstel financiële effecten heeft, is dit geen formele begrotingswijziging. De financiële en inhoudelijke effecten worden opgenomen in de programmabegroting 2027-2031. Op dat moment wordt de begroting pas formeel gewijzigd. Op grond van artikel 100 en 102 Waterschapswet ligt het ontwerp van de Programmabegroting twee weken ter inzage en wordt hier kennis van gegeven in het Waterschapsblad.

XI. Uitvoering

Na bespreking en besluitvorming door het algemeen bestuur worden de uitkomsten meegenomen bij het opstellen van de programmabegroting 2027-2031.

XII. Bijlage(n)

1. Besluit.

Besluit

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 17 juni 2026.

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet;

BESLUIT

Ter uitwerking van beslispunt 3b, van het AB-voorstel Startnotitie Proces Vechtstromen van de Toekomst d.d. 17 september 2025, de volgende elementen uit de op 8 april door het AB geformuleerde kijkrichtingen te verwerken in de programmabegroting 2027-2031:

1. Aanpassen van de volgende uitgangspunten met betrekking tot de parameters bij het opstellen van de begrotingen:
 - a. Het verlagen van de opslag op het rentepercentage van jaarlijks 0,5% naar eenmalig 0,25% voor het eerstvolgende begrotingsjaar.
 - b. Het verlagen van de parameter personeel met jaarlijks 1%, te weten de verhoging voor het opvangen van ontwikkeling in periodieken.
2. Het structureel verhogen van de raming van de dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank van € 5 miljoen per jaar naar € 6,4 miljoen per jaar en deze te benutten voor extra tariefsmatiging en daarbij de systematiek van terughoudende inzet te behouden.
3. Een budget bestemd voor het opvangen van overheadkosten ad € 720.000 structureel vrij te laten vallen.
4. Vanuit centrale personeelsbudgetten € 340.000 structureel vrij te laten vallen.
5. Vanuit het budget van € 1,7 miljoen t.b.v. de gedragscode beheer en onderhoud een budget van € 700.000 vrij te laten vallen.
6. € 15 miljoen aan investeringsmiddelen beschikbaar te stellen tot en met 2031 voor de voorbereiding en uitvoering van aanvullende maatregelen m.b.t. het Stroomgebiedbeheerplan 4.
7. € 15 miljoen aan investeringsmiddelen beschikbaar te stellen tot en met 2031 voor maatregelen gericht op een klimaatadaptief watersysteem.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 1 juli 2026.

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris